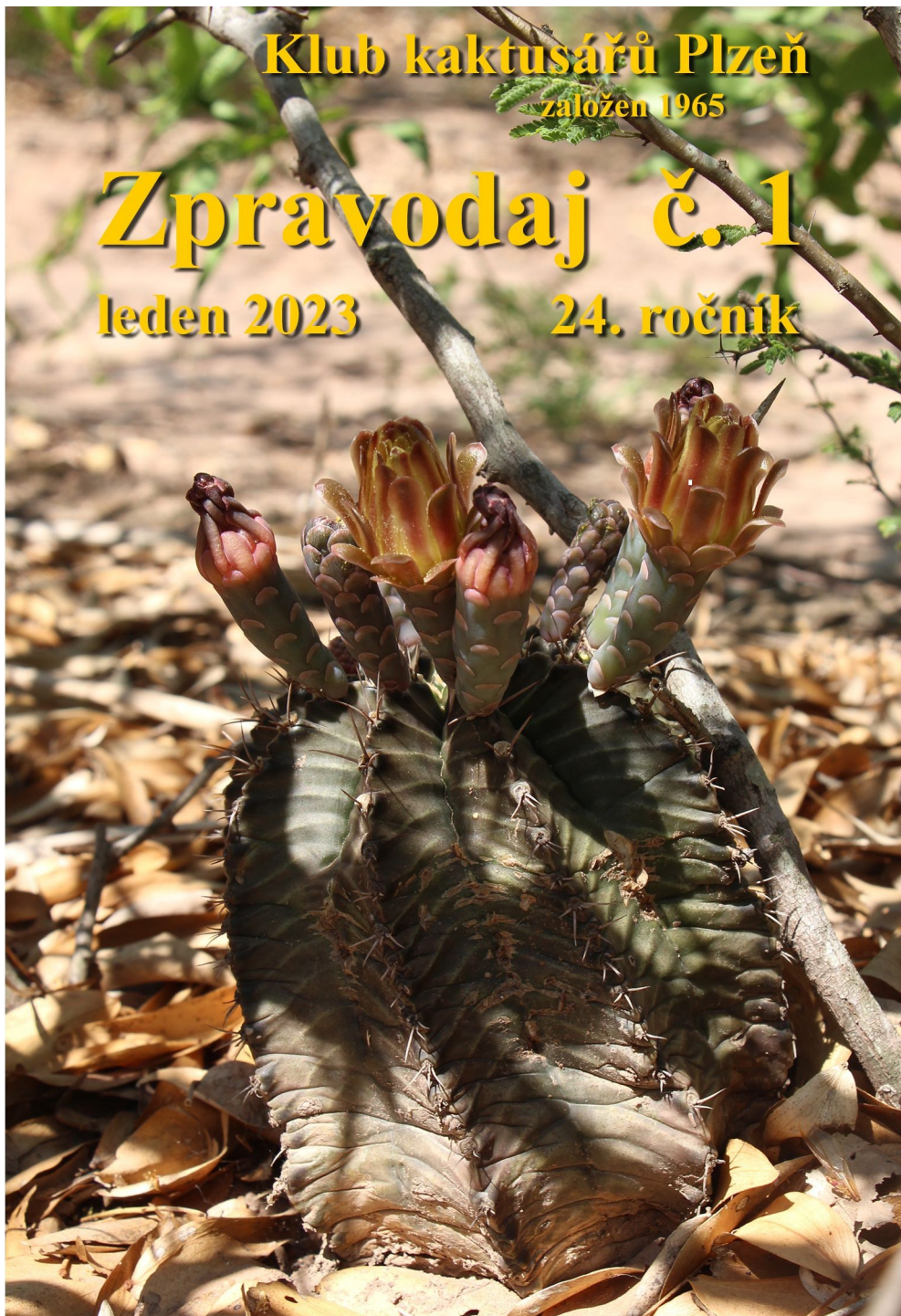

Klub kaktusářů Plzeň
založen 1965

Zpravodaj č. 1

leden 2023

24. ročník

Vážení přátelé,

rok 2022 je za námi. Doufali jsme, že to bude rok, kdy se vše vrátí do starých kolejí. Jsme zajiště moc rádi, že covid již není tím, co řídí primárně naše životy, že se můžeme opět bez omezení setkávat a plánovat klubovou činnost. Přišly ale další výzvy, které nás budou bohužel provázet i s rokem stávajícím.

Přejeme Vám všem, abyste se se všemi nástrahami roku 2023 s přehledem vypořádali a abyste měli i nadále potěšení z naší společné záliby.

výbor Klubu kaktusářů Plzeň

1/ Program členských schůzí

měsíc	přednáška	tombola	nedělní návštěva
listopad 2022	P. Kuták – Mexiko 2020	P. Kuták	nekonala se
prosinec 2022	L. Kanca – Pěstování kaktusů - pásno	J. Vinař	nekonala se
leden 2023	P. Kuták – Argentina 2022	J. Musil	R. Matulová
únor 2023	P. Kuták – Ohlédnutí za rokem 2022	není	J. Musil
březen 2023	T. Procházka - Namaqualand		Hájkovi

2/ Nedělní návštěvy

V listopadu a prosinci jsme nedělní návštěvu nepořádali. Touto dobou je vždy poněkud obtížné zorganizovat jakoukoliv návštěvu sbírky. O to více se těšíme na první letošní návštěvu.

Druhou lednovou neděli, tj. 15. 1. 2023 v 10 hodin se sejdem ve sbírce Radky Matulové a Jirky Mauleho ve Lhotě, ul. Na Plzeňce 2. Tato sbírka má jedno velké specifikum. Sezona zde nikdy nekončí, protože horní parapety na zimu obsadí v zimě rostoucí sukulenty. Budeme mít tedy jedinečnou příležitost tyto rostliny vidět v plné vegetaci.

V únoru dne 12. 2. se sejdem v 10 hodin ve sbírce u Jirky Musila v Plzni, ul. Žižkova 45.

V březnu dne 12. 3. v 10 hodin navštívíme rodinu Hájkových v Třemošné, ul. Plaská 4.

3/ Společenská kronika

V lednu oslaví své 70. narozeniny náš dlouholetý člen **Jiří Víteček**. Blahopřejeme!

4/ Bál Klubu kaktusářů Plzeň

Po dlouhých 3 letech konečně nic nebrání tomu, aby se v sobotu **4. 2. 2023** konal další v kulturním domě Šeříková v Plzni **XXXVI. kaktusářský bál**.

Na bále nám zahraje osvědčená kapela z posledních let **Classic band**. Vstupenky je možné stále zakoupit u pokladníka klubu. Cena vstupenek je beze změny, tedy **250 Kč**. Takováto cena za bál je v dnešní době zcela ojedinělá, doufáme tedy, že nebude problém lístky prodat, přesto prosíme o propagaci mezi vašimi známými.

Jako každý rok budeme potřebovat také řadu cen do tomboly. Pokud někdo můžete tombolu podpořit a něco přinést, budeme velmi rádi. Dary můžete nahlásit u kteréhokoliv člena výboru nebo na e-mailu (vybor@kkplzen.eu). Pokud by bylo nutné cenu někde vyzvednout, domluvte se na telefonu předsedy: 602 440 511.

Příprava sálu a tomboly je v sobotu tradičně od 9 hodin. Přijďte prosím pomoci, i když třeba na bál nejdete. Rukou není nikdy dost. Časový harmonogram bálu:

09.00 hod: příprava tomboly, výzdoba sálu, je možné dovézt ceny do tomboly

12.00 hod: uzamčení sálu

18.00 hod: otevření sálu, příprava muzikantů

20.00 hod: začátek, u vchodu obdrží každý návštěvník tradiční placuku s motivem bálu, je možné si zakoupit tombolu (každý lístek vyhrává)

22.00 hod: výdej tomboly

02.00 hod: ukončení bálu

5/ Časopis Kaktusy a členské příspěvky

Připomínáme všem našim členům, že je potřeba uzavřít a odeslat objednávku časopisu, a že tedy potřebujeme od vás závaznou objednávku.

V dnešní době elektronického bankovníctví a e-mailu není až takový velký problém toto vyřešit. Kdyby přesto, tak postačí kontaktovat někoho z výboru na e-mailu (vybor@kkplzen.eu) nebo telefonicky nebo přímo pokladníka klubu Karla Sladkého.

Ceny pro rok 2023 jsou stanoveny takto:

- členství: 200 Kč

- časopis Kaktusy: 350 Kč

- časopis Kaktusy s doručením na adresu: 430 Kč.

Klubový účet 2701158336 / 2010. Nezapomeňte při platbě na účet uvést do informace pro příjemce účel platby.

6/ Výroční členská schůze Klubu kaktusářů Plzeň

Vážení přátelé, výbor Klubu kaktusářů Plzeň podle čl. V odst. 1 Stanov Klubu kaktusářů Plzeň, z.s. tímto svolává **Výroční členskou schůzi**, která se koná **ve čtvrtek 9.února 2023 od 16.00 hodin** v kulturním domě JAS, Jablonského 39, Plzeň.

Program výroční členské schůze:

- zpráva o činnosti klubu v roce 2022, kterou přednese předseda klubu Jiří Musil

- zpráva o hospodaření klubu za rok 2022, kterou přednese pokladník Karel Sladký

- zpráva revizní komise za rok 2022, kterou přednese předsedkyně revizní komise Alena Berková

- projednání a schválení Návrhu plánu činnosti pro rok 2023

- projednání a schválení Návrhu finančního plánu pro rok 2023

- diskuze

- usnesení výroční členské schůze

- přednáška - Petr Kuták - Ohlédnutí za rokem 2022

Účast je nutná, abychom byli usnášeníschopní !!!

Gymnocalycium mihanovichii (Frič&Gürke) Britton & Rose aneb splněný dětský sen

(k fotografiím na titulní a zadní straně Zpravodaje)

Tato kultovní rostlina se mi vryla do paměti již v době, kdy jsem jako malý kluk hltal knihu Lovec Kaktusů od Karla Crkala. Fričovo vyprávění o *Gymnocalycium mihanovichii* bylo velmi dramatické. Jak zde uvádí, rostliny sice nalezl kdesi u Bolivijských hranic v místě, které nazýval Chaco Boreal (pozn. dnes lze pod tímto názvem nalézt přírodní park v Paraguay poblíž hranice s Brazílií, a nikoliv s Bolívií, a tak se můžeme jen domnívat, zda se jednalo o toto místo, anebo zda šlo o jiné místo na hranicích s Bolívií, tedy buď pohraniční oblast s Paraguají, nebo Argentinou). Každopádně Frič zde byl v období silných záplav, které pohltily místní krajinu na téměř tři měsíce. Jak sám popisoval, bylo prakticky nemožné, aby kaktusy takovou povodeň přežily. Osobně pak několik rostlin zachraňoval tak, že je hledal bosými chodidly a jeho pomocníci se pro ně potápěli. Frič byl tehdy přesvědčen, že druh *Gymnocalycium mihanovichii* byl touto povodní prakticky vyhuben.

Dnes již víme, že se mýlil. Areál výskytu *Gymnocalycium mihanovichii* a jemu příbuzných forem je tak rozsáhlý, že lze tyto rostliny nalézt i dnes na mnoha místech v rostlinném společenství Chaco na území Paraguaye, Argentiny a Bolívie. Je to rozsáhlá nížinná oblast povodí řeky Paraná, kde k takovým povodním dochází velmi často a kaktusy se s podobnými extrémními podmínkami v průběhu času vyrovnat.

Větším problémem je v posledních letech dramatický úbytek původních přírodních společenstev. Jak jsme se mohli sami přesvědčit, rozsáhlá území podél Paraguajsko-Argentinské hranice jsou dnes přeměněna na pole a jsou intenzivně využívána k pěstování zemědělských plodin, jako je sója nebo kukuřice.

Dokonce i oblasti, které jsme projížděli hlouběji do vnitrozemí Argentiny a které obývají potomci místních indiánů, jsou patrně odsouzené k zániku. Zdá se, že i místní domorodci spatřují jediné využití pozemků v prodeji vytěženého dřeva, které prodávají místním překupníkům z dřevařské společnosti. A je jen otázkou času, kdy i poslední zbytky původní vegetace budou přeměněny v lepší případě na sekundární divoký porost využívaný k pastevectví, v horším případě na monokulturu zemědělských plodin bez sebemenší šance pro původní rostliny.

Abychom mohli osobně spatřit tuto legendární rostlinu, museli jsme si udělat zajižďku téměř tisíc kilometrů a obětovat celé 3 dny z expedice. Upřímně, bolelo to, ale ten pocit (stát se alespoň na chvíli těmi pomyslnými Fričovými pomocníky) stál za to! Projeli jsme oblast více než 400 km podél hranic Argentiny s Paraguají až k Bolívií, mezi řekami Pilcomayo a Bermejo, kde se střídaly ryze zemědělské oblasti s pozemky s více či méně původní vegetací, v tom případě využívanou spíše k chovu dobytka. Je těžké odhadnout, kolik těch "skoro původních" oblastí ještě zbývá, rozhodně ale byly ve významně menšině. Potěšitelné ale bylo to, že kdekoliv jsme v těch opravdu původních oblastech zastavili, bylo možné tam pro nás tak bájně mihanoviče najít.

To úplně nejzajímavější setkání bylo ale hned na naší první na lokalitě, na kterou jsme měli od kamaráda GPS. Ostrůvek řídké vegetace mezi farmou a téměř vyschlým rybníčkem, kde převládaly keře a téměř zcela chyběl půdní povrch a nic nenasvědčovalo tomu, že bychom mohli uspět. Opak byl ale pravdou. Pod keři v holém písku a často na přímém slunci byly mihanoviče, jako kdyby je tam někdo nasázel. Jeden vedle druhého, jako když u nás najdete v mlázi čerstvě narostlé hříby. A kolem spousty malých semenáčků, stříbřitě šedo-zelených drobečků, co si nezdají svým vzhledem s aztekiama. Rostliny byly ve skvělé kondici, a to nás povzbudilo do hledání na dalších lokalitách.

*na lokalitě *Gymnocalycium mihanovichii**

jeden vedle druhého, jako když u nás najdete v mláži čerstvě narostlé hříby

A že jsme to povzbuzení potřebovali. Teploty atakovaly 40° C, dotěrný hmyz si nás vždy našel během pár minut bez ohledu na denní dobu a samotný pohyb ve vegetaci se rovnal hotovému sebemrskáčství, které jsme vždy odnesli několika šrámy.

Kupodivu ani rostliny na tom nebyly o mnoho lépe. Většinou se ukrývaly v hustém porostu mezi opadaným listím a samy si nesly kdejaký ten šrám a často to byly spíše vytáhlé a nepříliš vzhledné sloupky. Je zjevné, že o své místo na slunci zde musí v konkurenci ostatních rostlin tvrdě bojovat. Bude se jim to ale dařit jen do té doby, dokud bude zachován jejich původní biotop nebo alespoň zůstanou místa, kde dostanou šanci na sekundární osídlení tak jako na té naší první lokalitě. *Gymnocalycium mihanovichii* je šperk, který si to rozhodně zaslouží. Držme mu palce.

Jirka Musil

Cestovatelův průvodce gastronomií

Humitas a tamales, dědictví dávných civilizací

Že jižní národy v Evropě žijí jiným tempem v jiném časoprostoru, dnes snad již všichni ví. Polední siesta je pro ně naprosto přirozená, byť pro nás ne úplně pochopitelná. Argentinci jsou jižané. Tedy ti z nižších nadmořských výšek. V horách nás jednou vyhnali z hospody již někdy po deváté, což nás dosti překvapilo, neboť jsme byli právě v té nejlepší náladě - důkazem budíž zpěv národních písní cestou na hotel.

Ovšem nepřizpůsobení místnímu časovému schématu přináší nám, cestovatelům, značné obtíže. Abychom vymezenou dobu náležitě využili, siestu zásadně nedodržíme. Místo toho v tom největším hicu ložíme po kopcích, kamenech a písku. Zatímco domorodec si v poledne dá dvacet, my se tak akorát utaháme a v době, kdy domorodec ožívá, my již pokukujeme po místu na nocleh a něčem do žaludku.

Jednoho pozdního odpoledne jsme v Argentině konečně našli ubytování ve městě Colonel Moldes, Salta. Samozřejmě až pozdě v podvečer, když skončila siesta. Dříve nemá cenu cokoli hledat. Po nezbytné hygieně bylo možné vyrazit na večeři. Ovšem povečeřet poctivý steak nedlouho před půlnocí, to chce přeci jen trénink. Proto jsme pro tentokrát hledali něco menšího. Atmosféru nejlépe vystihuje Petr Kuták ve svém cestovním deníku:

„Žije to tu. Rodinky prázdninových hostů korzují po ulicích, mládež jezdí po třech na mopedech, před radnicí prodává náhrdelníky a náramky z korálků mladá hipies maminka s kojencem. Je půl jedenácté. Zašli jsme do cukrárny, kde smaží empanadas, pečou pizzu a podávají humitas a tamales. Nevíme, co to je, a tak jsme si to objednali. Ukázalo se, že humitas je syrová směs s drcenou kukuřicí a fazolemi zabalená do kukuřičných listů, jemně kořeněná, dobré. Tamales jsou s trochou masa větší koule. Pijeme cervezu, koukáme kolem sebe. Projel nákladňák s korbou plnou dětí cca 20 až 40, za chvíli projel traktor s valníkem plným dětí. Je půlnoc, platíme, jedeme na hotel spát. Někde u náměstí je veselá diskotéka. Hudba doléhá otevřenými okny až k nám na pokoj.“

Tedy vlastně náhodou jsme objevili tradiční latinskoamerické jídlo, dědictví po starých kulturách. Že indiáni pěstovali kukuřici jako jednu z hlavních potravin, to se celkem ví. A humitas a tamales jsou jeden ze způsobů, jak kukuřici konzumovat. Pokrmy jsou to podobné: základem je kukuřice. Náplň do humitas se vyrábí z čerstvých kukuřičných zrn, takže jsou nasládlé, podle regionu mohou být i vyožené sladké. Do směsi se může přidávat sýr, případně i maso. Humitas jsou menší než tamales. Náplň do tamales je ze suchých kukuřičných zrn, která jsou den předem namočená, poté podrcena a vařena. Součástí směsi na tamales je maso. Oba pokrmy se liší region od regionu použitým kořením a přísadami, velikostí i tvarem. Společné je pouze použití kukuřice jako základu směsi a kukuřičného šustí jako obalu, do kterého se směs balí a následně vaří.

O regionálních odlišnostech jsme se ostatně mohli přesvědčit již pozítří, když naše vnímání časoprostoru opět kolidovalo s argentinským, tentokrát v době (českého) oběda. Opět nahlédněme do Petrových zápisků:

„V Belénu (Catamarca) se chceme najíst, ale všude je zavřeno, už je siesta. Chytlí jsme se až v prodejně empanadas a humitas. Obsluhu překvapilo, že si humitas chceme sníst přímo v krámu, prodávali je syrové, studené jako polotovary přes ulici. Nakonec malá školačka přinesla 4 plastové židle a usadila nás vzadu v domě v jakési výrobně, tedy pod přístřešek za domem. Je tu pec, rožeň na půl krávy, různé mlýnky a loupačky na kukuřici, trouba, kolem dost ukrutný nepořádek a špína. Pivo nemají, pijeme vodu, humitas mrlé bez koření, málo sýra, samá kukuřice a vařená mrkev, nechutnají nám.“

Protože se jedná o neobvyklé a pro nás dosti exotické pokrmy, dovoluji si přiložit recept, jedna z mnoha variant:

Šest čerstvých kukuřičných klasů oloupejte (šustí schovat stranou) a na hrubém struhadle ostrouhejte zrna. Na pánvi na olivovém oleji osmahněte jednu jemně pokrájenou cibuli a papriku. Po chvíli přidejte 200g pokrájených rajčat bez semínek. Osolit, opepřit a chvíli povařit, aby se základ zahustil. Sundejte z plamene, přisypte strouhanou kukuřici, asi 300g strouhaného sýra (spíše aromatictější - ovčí, kozí) a podle potřeby nařeďte směs mlékem. Nyní přijde na řadu balení do listů. Dva listy šustí položte křížem přes sebe, doprostřed naneste asi tak lžiči náplně, přehněte listy a zabalte do úhledných balíčků. V originále se balíčky převazují proužkem šustí, ale bude stačit i potravinářský provázek. Převázané balíčky vyskládejte do hrnce, přidejte bobkový list, zalejte vodou a vařte poctivou půlhodinu. Nechcete-li se zabývat balením do šustí, nemusíte mít výčitky, i místní si to zjednodušují a balení i vaření v hrnci vynechávají. Jako příloha se bude hodit bílé pečivo, zapíjet čím je libo. Dobrou chuť! Myslím, že tento pokrm stojí za vyzkoušení. Tím spíše tam, kde je doma.

Jirka Konstantinovič a Petr Kuták

Vzpomínky na Peñamiller, stát Querétaro

(foto: Petr Kuták a Jirka Musil)

Úryvek z deníku Petra Kutáka:

„Karel vstává v půl páté a vaří polévku. Ostatní vylézají ze stanů také ještě potmě kolem šesté. Těšíme se na druhý expediční den. Svítá a už se vaří čaj. Sluníčko se vyhouplo nad horizont, všude kolem nás je plno kaktusů. Dominují půlmetrová ornáta a sudy Echinocactus ingens. Snídáme, balíme. Nejděle trvá likvidace basury (odpadků). Přípitek tequilou 100 AÑOS na nový den. Kufřmáster Laabus skládá vše do auta. Vyrážíme do okolí na lokalitu. Je to rozkoš, dalo by se říci orgasmus. Tolik druhů kaktusů na jednom fleku jsem ještě nezažil: Astrophytum ornatum – poupata, nekvete, Mammillaria parkinsonii - kvete, Coryphantha cornifera - plody, Lophophora diffusa, Echinocactus ingens, Ferocactus echidne, Opuntia microdasys, Strombocactus disciformis, Mammillaria elongata, Myrtillocactus. I ty keříky jsou zajímavé – Fouquieria, Bursery... Jirka M. dává povel vysílačkou - návrat k autu. Neradi opouštíme lokalitu. Ještě se sem na konci expedice vrátíme. Máme žízeň. Naléváme pivo do hrnečků. Ťukáme si. Byl to zážitek.“

Na textu výše můžete snadno poznat, že Petr je povahy romantické. Ano, bylo to naše první stanování v Mexiku, což je něco úplně jiného než ta naše česká kotlina. Už jenom ta obloha posetá miliardami hvězd, to u nás málokde zažijete kvůli světelnému smogu. Ohýnek z rozličných mexických keříků také voní úplně jinak než ze smrkových větví. A tequilla 100 AÑOS je přeci jen něco úplně jináčího než česká pálenka.

Ovšem romantika tohoto místa má i jiný následek. Místo je velmi vhodným parkovištěm automobilů těch, kteří mají dole ve městě malý dům. Nevím jak ostatní výpravy, ale my jsme na tomto nocovišti zažili docela firmol. Nejdříve jsme museli vyčkat na odjezd pářečku, který místo blokoval při našem příjezdu. To bylo krajně nemilé, přijížděli jsme již dosti pozdě a slunce bylo už za horizontem. Takže mrzutost. Ale nakonec jsme za svitu čelovek zakempovali, postavili stany a rozžehli ohýnek.

Ovšem za nějakou tu hodinku se objevila světlá přijíždějícího auta. Kdo by sem jezdil tak pozdě? No, nevíme, další kaktusáři to asi nebyli, ti by se nejspíš přidali k nám. Další pářeček nebo majitel křovisek? Kdo ví...

Další, koho jsme na tomto místě potkali, byl postarší strýc notně ošlehaný místním podnebím, který se objevil na staré cestě vedoucí z údolí od Peñamiller. Na zádech měl uvázáno cosi, co vzdáleně připomínalo otep sena, v ruce petku od coly, snad s vodou a hrnul si to přes kopec pustinou kamsi směrem na La Paz. Zvláštní figurka to byla, až na tu lahev, jako z italského westernu. Když nás spatřil, zazubil se nevalným chrupem, pozdravil, prohodil pár vět, a jak se objevil, tak zase zmizel.

Nakonec, našťásti až při našem odjezdu, přijel chlapík na koni. Asi 40 let, kovbojský klobouk, rifle a vesta. Rovnou by mohl účinkovat v reklamě na cigára nebo kolty. Ovšem od pohledu z něj vyzařovalo, že by nás nejraději sešvihal bičem. Dosti nepříjemným tónem nám oznámil, že tam nemáme co pohledávat a ať rozhodně koukáme okamžitě opustit prostor. Protože si s námi nechťel dát pivo a asertivně trval na svém, usoudili jsme, že už je beztak čas popojet dál. Ovšem hořká pachut' z nepříjemného setkání s nepřístupným domorodcem v nás nějakou dobu přetrvala.

Vzpomínka na nepříjemného kovboje by jistě zapadla navždy v zapomnění, kdybych nečetl noviny. Téměř přesně pět měsíců po setkání s nepříjemným kovbojem jsem se trochu vydělil po přečtení článku "Opravování mobilních sítí je o život - vysílače si chrání drogové kartely" na serveru Idnes.cz. Píše se zde o potížích, které zažívají servisní technici vysílačů mobilních sítí v Mexiku. V článku se uvádí, že asi dvacet procent vysílačů využívají tamní mafie k instalaci vlastních komunikačních zařízení. Podle některých odhadů až třicet procent. A že si svá zařízení docela pečlivě a úzkostlivě chrání.

Strombocactus disciformis

Lophophora diffusa

No, jako bych tam byl zpět. Okamžitě mi v mysli naskočil obrázek tamní mikroonda (vysílač signálu pro mobily), kde mi již na místě vrtalo hlavou, proč vedle takového obvyklého stožáru na mobilní telefony stojí takový nižší, divný, jakoby “samodomo“ postavený s jinou anténou. Asi soukromý převaděč signálu, říkal jsem si. Ale kdo ví... Já se v tom pitvat nebudu, s mexickou drogovou mafii není žádná sranda, mačety mají ostré a zcela nepochybně je umí používat velmi efektivně. A ty mělké jámy, co jsem našel vedle štěrkovny u Cerro Bola, tak to se určitě nechám houpat, že to asi byly napáječky pro dobytek. Akorát že zrovna v řadě a velikosti lidského těla.

Ale jinak se mi v Mexiku líbilo moc! Sladká je nevědomost...

Jirka Konstantinovič

Honza Müller srdečně zve v sobotu 25. února na **Setkání přátel mrazuvzdorných kaktusů**. Z provozně-organizačních důvodů proběhne setkání mrazuvzdorných kaktusářů mimořádně v sousední vesnici - Dolní Beřkovice (jen 5 km od Horních Počapel). Podrobnější informace jsou vyvěšeny na webu (www.mrazuvzdornekaktusy.cz).

Tento zpravodaj vydává pro své členy Klub kaktusářů Plzeň, z. s., Žižkova 1663/45, 30100 Plzeň, IČ: 01798472, bankovní spojení: 2701158336/2010, klubové internetové stránky: kkplzen.eu, náklad: 150 výtisků. Veškeré náměty, podněty, připomínky můžete sdělit každému členu výboru, e-mail: vybor@kkplzen.eu, články a fotografie zasílejte na e-mail: Laabus@seznam.cz
Zpravodaj č. 2/2023 vyjde 9. 3. 2023

Bezplatně

Gymnocalycium mihanovichii

Gymnocalycium mihanovichii